

JARI KORKKI

MANSEROCK JÄI SOIMAAN

DOCENDO

JARI KORKKI

MANSEROCK
JÄI SOIMAAN

DOCENDO

© Jari Korkki ja Docendo 2022
Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Tämän teoksen tekstin ja kuvien jäljentäminen ilman lupaa
painamalla, monistamalla, skannaamalla tai muilla tavoin
kielletään tekijänoikeuslain mukaisesti.

Valokuvat: Jari Korkki, ellei toisin mainita

Kansi: Juho Juntunen
Taitto: Kari Lahtinen

Docendo
www.docendo.fi

ISBN 978-952-382-401-0

Painettu EU:ssa 2022

Wallulle

Sisällysluettelo

Intro.....	9
Manserockin legendat	13
Ensin oli Five Comets.....	17
Tampere 1970.....	41
Los Coitus Interruptus	47
Pepe ja Mauke – Virtanen ja Kontra.....	59
Kuka keksi Manserockin?	75
Kangasalan Clapton.....	85
Alatalon Syksyn sävelet	93
Kaksi vanhaa tiskijukkaa.....	101
Ylioppilastalon lumoissa	109
Monroe, Solaris, Nykyaika, Prisma.....	123
Musaa ja Soundia.....	131
Kävelemme kurkoina Epekseen	139
Kitara, taivas ja tähdet.....	147
Ikurin turpiini	167
Junan tuomat.....	181
Naisetkin rokkaa	193
Radio 957 Tampereen Ääni	209
Tullikamari tulee.....	229
Juice presidentiksi.....	241
Mua puri baarikärpänen	249
Encore	257
Hiljaiset levyt: Manserockin sukupuut.....	263
Kirjallisuutta.....	265
Henkilöhakemisto.....	267

Intro

Vaikka Junnu Vainio ei tietävästi liity Manserockiin millään lailla, on hän kuitenkin tavallaan osasyllinen tähän kirjaan. Satuina näet kuulemaan radiosta Vainion kappaleen *Ei ole Kööpenhamina kuin ennen*, jossa väitetään, ettei nuoruuttaan voi elää uudelleen. Koska olin päälle nelikymppisenä höyrähtänyt opiskelemaan historiaa Helsingin yliopistoon, tiesin että sen voi kuitenkin herättää henkiin.

Manserock on keksitty vuonna 1975 Juice Leskinen Coitus Intin ja Alwari Tuohitorven kesäkiertueen nimeksi. Tarina kuitenkin alkaa jo 1960-luvulta, kun rockkulttuuri otti kaupungissa ensiaskeleitaan. Joidenkin mielestä Manserock voi hyvin edelleen, mutta itse koin mielekkääksi päättää kertomuksen suunnilleen siihen, kun muutin pois Tampereelta vuonna 1993. On sitä siinäkin jo nostalgiamatkaa aikaan, joka ei tunne kännyköitä tai juuri muitakaan nykypäivän elämää sulostuttavia härpäkkeitä.

Kovasti on muuttunut myös Radio 957, joka itselleni oli tie Manserockin tekijöiden tuttavuuteen.

Entinen antikvariaattikauppias Hannu Peltonen (Komisario Palmu) on suurin yksittäinen syyllinen tähän kirjaan. Hannu nimittäin heitti joskus, että hän tahtois nähdä Jari Korkin haastattelemassa muutamia Manserockin taustahahmoja. Tavallaan se toteutuikin, sillä 18.11.2021 Postimuseo järjesti Museokeskus Vapriikissa yleisötilaisuuden, jossa keskustelimme Manserockin historiasta managerilegenda Tapio Korjuksen ja levyvoguli Epe Heleniuksen kanssa.

Kiitän kaikkia tämän kirjan teossa auttaneita henkilöitä, etenkin niitä, jotka ovat auliisti vastanneet kysymyksiini joko nimellä tai nimettä. En ole pyrkinyt järjestyviin paljastuksiin, mutta saattaa tästä kirjasta uuttakin tietoa saada.

Erityisesti kiitän Jukka Waldemar Walleniusta, joka poistui keskuudestamme vain pari kuukautta sen jälkeen, kun olimme panneet asiat järjestykseen Telakan terassilla.

Tätä kirjoitustyötä ovat apurahalla tukeneet Suomen Tietokirjailijat ry, Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö Jokes ja WSOY:n kirjassäätiö. Kiitän saamastani tuesta.

Juice Leskisellä oli harrastus, joka ei ole ehkä yleisesti tiedossa: hän keksi tapaamistaan ihmisistä anagrammeja. Oma nimeni ärsytti häntä, koska siinä on pelkkää koota ja ärrää. Silti hän onnistui taikomaan nimestäni ihan kelvollisen anagrammin – rokkikirja.

Tässä se rokkikirja nyt on.

Tampereella 5.6.2022

Jari Korkki

Manserockin legendat

Lokakuussa 1999 Tampereen Tullikamarilla järjestettiin hyväntekeväisyyskonsertti syöpälästen tueksi otsikolla Manserockin legendat. Olin juuri siirtynyt Yleisradion televisiouutisten sisällä politiikan toimitukseen. Sain kuitenkin puhuttua itseni juttukeikalle sillä verukkeella, että käyn samalla reissulla raportoimassa siitä, miten Tampere valmistautuu Suomen ensimmäisen EU-puheenjohtajuuden kokouksiin.

Juttuni Tullikamarilta esitettiin Ylen puoli yhdeksän tv-uutisissa perjantai-iltana 8.10.1999. Yleensä omien vanhojen juttujen katsomisesta seuraa vain noloja tunteita, mutta tämän jutun pystyin punastumatta katsomaan vielä vuosien jälkeen. Sitä en toki tiennyt, että se jäisi viimeiseksi haastattelukseni Juice Leskisen kanssa. Tapasimme kyllä ja puhuimmekin, mutta emme enää työn merkeissä.

Jutussa haastatellaan myös levymoguli Epe Heleniusta ja muusikko Pate Mustajärveä, Ikurin turpiinia. Yllätyksekseni olin osannut jo tuolloin kysyä kaikilta kolmelta Manserockin merkityksestä. Epe antaa krediitit termistä Juicelle, mutta korostaa heti, ettei itse ole missään vaiheessa käyttänyt Manserockia Pokon artistien markkinoinnissa.

Juice väistää syötön ja ilmoittaa omaan tyyliinsä, että kaikenlaiset leimat ja lokerikot ovat hänelle vastenmielisiä – Manserock tosin siitä vähiten vastenmielisestä päästä. Patella tökkii ajatus legendoista, mutta konsertin alaotsikon – tyämiehet lavalla – hän hyväksyy mukisematta.

Vuosia myöhemmin termi tuntuu kelpaavan niillekin, jotka sitä vielä tuolloin nikottelivat. Manserockista on väkisinkin tullut käsite, jolla kuvataan tietyn alueen ja tietyn aikakauden rockmusiikkia – ja ehkä enemmänkin. On niitäkin, jotka vetävät yhtäläisyysmerkit Manse- ja Suomirockin väliin. Ja niitä, joille Tampere ei suinkaan ole Suomen

Manchester vaan Suomen Liverpool, joka ensin haastoi Helsingin (~Lontoon) ja sitten pyyhälsi ohi.

Manserock jäi soimaan. Tosin Juice ei nimeä keksinyt, vaikka siitä biisin tekikin.

*Manserock on poikaa, vaikka selkään roikaa
Se on kiukun patinoimaa, reteetä ja roimaa,
räjähtävää voimaa tää rock'n roll!*

Yksi konsertin legendoista oli Rauli Rale Koivisto, Tampereen Poptatterin *Hair*-musikaalin tähti ja 60-luvun suosikin Matthews-yhtyeen solisti. Itselleni Rale oli tullut tutuksi työkaverina. Tv-kuvaajana Rale näki heti mitä tapahtui, kun tuli hänen vuoronsa nousta lavalle kahden kappaleen ajaksi: TV-kakkosen kamerat jäivät miehittämättä, isot kanuunat sojottivat lattiaan.

Keikan jälkeen Rale otti asian puheeksi tv-taltioinnin ohjaajan Matti Grönbergin kanssa. Sanoi ymmärtävänsä, jos hänen osuutensa leikataan pois lopullisesta Kakkosen ohjelmasta, mutta onko sitä pakko tällä tavoin kesken keikan paljastaa.

– Et sää voi olla legenda, kun sää oot alottanu kymmenen vuotta aiemmin kuin nuo muut, kertoo Rale Grönbergin tokaiseen.

Itse saattaisin keksiä legendalle muitakin määritelmiä.

Kun kesällä 2021 harpoin Tampereen Viinikassa puutalon pihaan, jostain takaani kurvaili jonkinlaisella mopohärvelillä kaveri, jota en ollut tavannut ainakaan kolmeenkymmeneen vuoteen. Ylijoen Kapahan se siinä, tietysti.

– Kato Korkki, ettik sää Ralee? Tu perässä, mää viän sut sinne.

Kato Tampere nyt vaan on.

Tampereen Kirka istui takapihalla juttusilla naapurin kanssa. Otin puheeksi Hairit ja Matthewsit, mutta en ehtinyt edes lauseen loppuun, kun Rale jo keskeytti.

– Ensin oli Five Comets.

Tästä alkaa Manserockin tarina.

POPTEATTERI

HELL, NO
WE WON'T

KEAT

(Kuva: Veikko Liminen / Tampere-Seuran kuva-arkisto)

Ensin oli Five Comets

**Rale Koivisto voittaa ujoutensa
ja ryhtyy rokkilaulajaksi**

**Brian Kottaraisen Lepakkomiehet
voittaa Rockin SM-kisat**

Matthews soittaa kuukausipalkalla

**Hippimusikaali Hair siirtää
Tampereen Vesimiehen aikaan**

Joskus se vanhinkin on ollut nuorin. Rauli Koivisto oli tavallinen köyhä koulupoika, jonka pään popmusiikki räjäytti 1960-luvun alussa. Rockista ei tohtinut oikein edes puhua, koska se oli jo sanana jotenkin ruma, mutta pop, se menetteli. Varsinkin sen jälkeen, kun The Beatles löi itsensä läpi ensin Britanniassa ja pian koko maailmassa. Rock, se nyt oli vain ohimenevä ilmiö, oli kuultu itsensä Toivo Kärjen lausuvan.

Rale oli roudari, tosin sellaista sanaa ei siihen aikaan juuri tunnettu. Innokas apupoika kantoi kuitenkin bändin – tai orkesterin – kamoja oppikoulujen hippoihin, konventteihin eli konviin.

Ammattikoululaisilla ei konventteja ollut, eikä Cometsilla niin muodoin ammattikoulukeikkoja.

– Se oli siistiä lukiomusaa. Oli popparit ja raggarit, välillä lyötiin kadulla turpaankin, Koivisto kuvaa.

Eräänä päivänä yhtyeen laulusolisti Jorma Jonte Honkanen ilmoitti, että hän panostaa tästedes ylioppilaskirjoituksiin ja musiikkitouhut saavat jäädä. Bändi hätääntyi, mutta sitten joku keksi, että pannaan Rale laulamaan, kun ”se osaa muutenkin jo kaikki biisit”. Totta olikin, että Rale oli mennä hoilottanut ja viheltänyt mukana. Homma hoidossa.

Asiassa oli vain yksi eikä ihan pienikään mutta: Koivisto oli toivotoman ujo. Hänet piti pakottaa. Sekään ei ollut ihan helppoa, mutta lopulta uhri saatiin ylipuhuttua sillä ehdolla, että hän sai laulaa siivouskomerossa, ettei kukaan vahingossakaan näe. Ja tämä tapahtui siis vasta treenikämpällä ilman minkäänlaista yleisöä. Omat kaverit hermostuttivat.

Kaikkien mielestä homma kuitenkin toimi ja bändi oli saanut uuden laulajan.

Rauli Koivisto oli 17-vuotias, ja bändi sai Ralen myötä nimekseen Five Comets. Rummuissa hääri swing-arkkitehtinä tunnetun Gunnar Goony

Strömmerin poika Timo, jonka isoisä oli kenties vieläkin tunnetumpi Tampereen kaupunginarkkitehti Bertel Strömmer. Kitarakaksikon muodostivat Esko Sirén ja Olli Koiviola, ja bassoa näppäili Simo Jalonen, joka 2000-luvulla herätti yhtyeen uudelleen henkiin nuoremmalla soittajakaartilla. Jalonen oli jo ennen Cometsia mukana Jessersissä, joka oli ainakin ammattikoululaisten mielestä vielä Cometsiakin kovempi bändi. Comets, Jessers, Sharks ja Sharpers kilpailivat kaupungin musiikkiherruudesta.

Koiviston seuraava haaste odotti Pirkanmaan yhteiskoulun konvassa Rantaperkiössä, samassa salissa, jossa 60-luvulla pelattiin myös lentopallon pääsarjaa. Rale saattoi olla ensimmäinen tamperelaispoppari, joka aloitti keikkailun selkä yleisöön päin, mutta ei varmasti viimeinen. Cometsien mukaan värvätetyt kaksi go-go-tyttöä sentään vetivät keikan kasvot yleisöön päin. Ensimmäinen kappale oli Ralen muistin mukaan *Dancing in the street*.

– Heti alkoivat puheet, että olen joku diiva, kun kukaan ei tajunnut, että olin vain yksinkertaisesti tolkuttoman ujo, Koivisto naurahtaa.

Matkalla studioon

Vauhti kiihtyi. Tampereen Soitinkaupassa innostuttiin komeetoista ja alettiin puuhata levytystä. Kaupalla oli suhteita PSO:hon, Pohjoismainen Sähkö Osakeyhtiöön. PSO oli nimestään huolimatta aloittanut musiikkituotannon Oskar Rokkasen omalla PSO-levymerkillä jo vuonna 1929. Five Cometsilla kävi tavallaan tuuri, sillä levyille valittiin ihan kohutuullinen käännöshitti, alun perin philadelphialaisen Orlonsin *Don't throw your love away*, jonka eurooppalaisen hittiversion levytti liverpoolilainen Searchers. Suomenkieliset sanat teki itsekin kappaleen levyttänyt Kari Kuuva: *Älä hylkää rakkautta*.

Ralen ääni kuulostaa heleältä, mutta myös kovin nuorelta.

– Me olimme ensimmäinen tamperelainen rockbändi – tai popiksi sitä kyllä sanottiin – levytysstudioissa. Jack and the Sharpers ja *No one to love* hävisi muutaman kuukauden. Siinä oli Pauli Räsäsen poika Juha solistina, nostalgisoi Rale.

– Raulin koulu päättyi Five Cometsin keikkakiireisiin, kun hän ei enää pysynyt tunneilla hereillä, muistelee Tampereen yhteiskoulun luokkatoveri Kari Helenius, joka tunnettiin myös lempinimellä Epe.

Vuosi oli 1964. Singlen B-puolelle päätyi Juha Vainion sanoittama rallatus *Ringo valtuustoon*, käännöshitti sekini. Alkuperäisessä Young World Singersin versiossa Ringosta oli puuhattu presidenttiä. Olisiko jo tuolloin kylvetty siemen Tampereella vuosikymmeniä myöhemmin syntyneeseen liikkeeseen ajaa joku muusikko – aluksi Juice ja tämän kieltäydyttyä Veltto – presidentiksi?

Seuraavana vuonna ilmestyi vielä Koiviolan ja Strömmerin kynistä läheneet *I'm coming / Somebody told me*. Ei mitenkään vähäpätöinen saavutus saada itse sävellettyä ja sanoitettua popmusiikkia levyille asti noihin aikoihin.

Pääsy levylautaselle helpotti myös keikkailua. Oppikoulujen lauantai-konvat kuusipäiväisen kouluviikon päätteeksi olivat jo tulleet tutuiksi, nyt päästiin maistamaan maaseudun lavahulinaakin. Ensimmäisen kiertueen hoiteli managerilegenda Tauno Tappi Suojanen, joka tunnetusti myi kaikkea mikä liikkui. Cometsit pääsivät mukaan Lasse Liemolan Amar-kiertueelle, ja kuten nimestä voi hyvin päätellä, tunnetulla sukakahousumerkillä oli penninsä pelissä. Julkisuutta Amarit epäilemättä vielä tuolloin kaipasivatkin, sillä alun perin torniolaisen Ke-Ri Oy:n kotimaisia sukakahousuja oli valmistettu vasta muutaman vuoden ajan. Pian nekin siirtyivät Tampereelle, Suomen Trikoon hoiviin.

Ralen mieli paloi kuitenkin maailmalle seikkailemaan. Bändi jäi, kun Koivisto lähti kesällä 1965 parin helsinkiläisen kaverinsa kanssa liftaamaan. Ensin Suomessa ja sitten kauemmaksi.

– Meitä kutsuttiin beatnikeiksi, tai ainakin kutsuimme itseämme niin, esikuvienne mukaan.

Amerikoissa tunnettuja beatnik-kirjailijoita olivat Allen Ginsberg ja Jack Kerouac ja beatkulttuuri kukoisti hetken ainakin Kalifornian Los Angelesissa ja San Franciscossa sekä New Yorkin Greenwich Villagessa.

Vähän myöhemmin olisi kaiketi puhuttu jo hipeistä. Oslossa oli jonkinlainen beatnikeiden maailmankonferenssi, jonne Koivistokin kavereineen päätyi. Myöhemmin hän tuli tietämään, että myös aikanaan Cumulus-yhtyeen perustaneet Hector (Heikki Harma) ja Sakari Lehtinen olisivat olleet maisemissa. Oslossa tiet eivät kuitenkaan kohdanneet.

– Piti alkaa ansaita päivän ateriala. Virittelin kaikessa rauhassa venäläistä kitaraani Karl Johans gatella, kun poliisit nappasivat ensin kitaran ja sitten äijän autoon. Olin ei-toivottu henkilö ja sain kolme päivää aikaa poistua Oslost, kertoo Koivisto.

Vapaa länsi ei ollut katusoittajalle kovin vapaamielinen.

Kaj Martin Five

Palattuaan Tukholman kautta taas Tampereelle Koivisto törmäsi Kaj Dry Martiniin, josta oli tuleva yksi Kemin lahjoista Mansen musiikki-maailmalle. Tosin Martinia ei yleensä kemiläiseksi mielletä, sillä hän oli tullut Tampereelle vanhempiensa muuttokuormassa jo viisivuotiaana. Musiikkiopit olivat kuitenkin Kemistä, jossa Martin vietti kesänsä vielä tamperelaistumisen jälkeenkin. Rumpalin ura alkoi sukulaispoikien suosituksesta 13-vuotiaana. Ei muuta kuin auton nokka kohti etelää.

– Ennen keikkaa jännitti tietysti pirusti ja vielä enemmän keikalla, kun kaikki tuijottivat pikkukölviä rumpujen takana, muistelee Martin Väylänpyörre-blogissa 2010.

Keikan jälkeen Martin ajatteli, että se oli siinä, mutta mieli muuttui, kun käteen laskettiin sama palkkio kuin vanhemmillekin soittajille.

Tampereella Martin ehti mukaan ensimmäiseen popaaltoon. Bändin nimeksi tuli Kaj Martin Five brittiläisen Dave Clark Fiven mukaan. Rumpali Clarkin yhtyeen *Glad All Over* oli syrjäyttänyt Beatlesien *I Want to Hold Your Handin* brittien singlelistan ykköspaikalta tammikuussa 1964.

– Kaj Martin pyysi solistiksi Tampereen jäähalliin. Lupasin kolme biisiä, Rale Koivisto muistelee.

Kaj Martin Fiven treeneissä Rale tapasi Seppo Kala Alajoen, jonka kanssa oli nähty kuulemma aiemminkin. Kala oli pyrkinyt Five Cometsiin, mutta turhaan. Nyt tiet kohtasivat ilmeisen tuloksellisesti. Treenit menivät hyvin ja lopulta Rale päätyi vetämään jäähallikeikalla lupaamansa kolmen biisin sijaan seitsemän.

Koiviston esiinmarssi suivaannutti bändin varsinaisen solistin Lasse Laakson, joka otti hatkat. Uusi kokoonpano oli syntynyt ja kaupungin kovin rocklaulaja tullut bändiin.

Brian Kottaraisen Lepakkomiehet

Tampereella alkoi olla kitarabändejä vähän joka kellarissa eikä vähiten Sammonkadulla, jäähallin liepeillä. Kitarabändeille oli järjestetty myös kilpailuja, joita vielä 1960-luvulla sai varsin vapaasti tulkita Suomen mestaruuskisoiksi. Rock-Jerry alias Kaj Alvar Järnström oli kruunattu Suomen rockkuninkaaksi jo 1959 ja manageri Leo Heinonen oli organisoinut lähinnä helsinkiläisten kitarabändien SM-kisat Helsingin Messuhalliin 1964.

Tampereellakin herättiin pari vuotta myöhemmin. Rale Koivisto muistelee, että Heinonen oli taas jotenkin mukana, mutta ainakin Veneskosken soitinkauppa ja tamperelaismanageri Tappi Suojanen olivat. Sekä tietysti Sammonkadun kulmilla hengailut Erkki Kosonen, jota myös kottaraiseksi kutsuttiin. Enää ei puuttunut kuin bändi.

Pakollinen oppimäärä jokaiselle Suomirockin ystävälle

Se on kiukun patinoimaa, reteetä ja roimaa, kirjoitti Juice Leskinen kappaleessaan Manserock. Jari Korkin Manserock jäi soimaan herättää henkiin aikakauden, joka ei tunne kännyköitä tai pankkikortteja, mutta suorastaan huutaa päästä keikkailemaan.

Käsitteen tuntevat kaikki, mutta kuka keksi Manserockin? Mitä Tampereella tapahtui ennen Marilynä? Ja miksi Tampereesta tuli Suomirockin pääkaupunki viimeistään 1980-luvulla, vaikka kaikki aikalaiset eivät edes halunneet tunnustautua manserokkareiksi. Jälkikäteen on toki helppo myöntää, ettei siitä eroonkaan pääse. Manserock jäi soimaan.

Jari Korkki on Tampereella syntynyt ja opiskellut toimittaja ja kirjailija, joka ennen politiikan toimittajan uraansa toimi muun muassa tamperelaisen paikallisradio 957:n ohjelmapäällikkönä. Ehkä juuri siksi hän laulaa myös itsensä tarinaan Knihtinä, kun Tiernapoikien pääroolit on varattu Juice Leskiselle ja Matti Pellonpälle.

KL 78.99
ISBN 978-952-382-401-0
www.docendo.fi

Etukansi: Juho Juntunen
Takakannen kuva: Anne Orjala
Taitto: Kari Lahtinen